

Navigeren in een Meertalige Omgeving: Hoe het Onderwijs om Kan Gaan met een Diverse Taalomgeving

Gegevens student:

Bahar Kaplan (464373)

Masterscriptie

Master Pedagogische Wetenschappen - Onderwijswetenschappen

Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus School of Social and Behavioural Sciences

Gegevens scriptiebegeleider:

dr. Lesya Ganushchak

ganushchak@essb.eur.nl

Gegevens tweede beoordelaar:

dr. (Roel) RCM van Steensel

vansteensel@essb.eur.nl

Schiedam, 25 juni 2024

Samenvatting

Deze systematische literatuurscriptie heeft als doel een overzicht te bieden van de effecten (de voor- en nadelen) van meertaligheid binnen het funderend onderwijs op het gebied van welbevinden en academische prestaties. Ook de wijze waarop omgegaan kan worden met meertaligheid binnen het funderend onderwijs komt in deze scriptie aan bod. De dataverzameling richtte zich op artikelen uit twee databases, namelijk ERIC en Scopus. Hierbij werden strikte (inclusie)criteria in acht genomen, waarbij in totaal twintig artikelen werden geanalyseerd. De resultaten laten zien dat meertaligheid diverse voordelen heeft gericht op het welbevinden en de academische prestaties. Voordelen richten zich op het hebben van zelfvertrouwen, verbeterde leerprestaties en op het cognitief gebied. Er zijn echter ook enkele nadelen voor wat betreft het welbevinden en de academische prestaties, namelijk het negatieve effect op welbevinden bij minder prestigieuze talen en het nodig hebben van extra ondersteuning indien de instructietaal sterk verschilt met de taal die leerlingen thuis vaak spreken. Verder laten de resultaten zien dat het onderwijs op verschillende manieren kan gaan met meertaligheid, bijvoorbeeld door het professionaliseren van leraren op dit gebied. De conclusie benadrukt het belang van het aansluiten op de meertalige realiteit, aangezien dit een verrijkende rol kan spelen binnen het funderend onderwijs. Deze scriptie is voornamelijk gericht op meertaligheid gerelateerd aan effecten op het gebied van welbevinden en academische prestaties. Toekomstig onderzoek kan zich richten op andere aspecten van meertaligheid.

Sleutelwoorden: meertaligheid, meertalige realiteit, funderend onderwijs, voordelen, nadelen, effecten

Abstract

This systematic literature thesis has the purpose to give an overview of the effects (the pros and cons) of multilingualism in primary and secondary education on well-being and academic achievement. This thesis also includes a discussion on how primary and secondary education can deal with multilingualism. The data collection focused on articles from two databases, namely ERIC and Scopus. There were strict (inclusion) criteria, and twenty articles were analyzed. The results show that multilingualism has several benefits focused on well-being and academic achievement. Benefits focus on having self-confidence, improved learning performance and cognitive benefits. However, there are some negative effects on well-being and academic achievement, namely the negative effect on well-being when multilingualism considers less prestigious languages and the extra support that pupils need if the language of

instruction differs from the language that pupils often speak at home. Furthermore, the results show that education can deal with multilingualism in various ways, for example by professionalizing teachers. The conclusion emphasizes the importance of connecting to the multilingual reality, as this can play an enriching role in primary and secondary education. This thesis is mainly focused on multilingualism related to the effects on well-being and academic performance. Future research may focus on other aspects of multilingualism.

Keywords: multilingualism, multilingual reality, primary and secondary education, pros, cons, effects

Inleiding

Deze masterscriptie focust zich op een belangrijk en actueel onderwerp, namelijk meertaligheid. In de huidige geglobaliseerde maatschappij valt niet te betwisten dat meertaligheid inmiddels een wijdverspreid dynamisch fenomeen is geworden en een steeds prominenter rol is gaan vervullen binnen het onderwijsveld (Duarte et al., 2023). Aan de ene kant wordt meertaligheid gezien als een obstakel (Sierens & Avermaet, 2014). Aan de andere kant wordt meertaligheid aangemoedigd, omdat het bijvoorbeeld bijdraagt aan het welbevinden van de leerlingen (Gaikhorst et al., 2023). Hieruit blijkt dat er twee soorten visies zijn om naar meertaligheid te kijken, namelijk de deficietvisie en de additieve visie. Volgens Agirdag (2016) gaat een deficietvisie (of individueel schuldmodel) in op de opvatting dat de individuele tekorten van leerlingen uit bepaalde bevolkingsgroepen de oorzaken zijn van ongelijkheden in het onderwijs. Hierbij gaat het om de vermeende tekorten van leerlingen ten aanzien van taal. De additieve visie daarentegen bespiegelt meertaligheid als een troef en een verrijking.

Ook over de definiëring van meertaligheid bestaat geen eenduidigheid (Moraru, 2020). Waar de ene onderzoeker aangeeft dat er sprake is van meertaligheid indien personen regelmatig gebruikmaken van twee of meer talen (Grosjean, 1922), houden andere taalkundigen zich standvastig vast aan het feit dat de talen voor de kritische periode moeten worden aangeleerd, voordat er gesproken kan worden over een meertalig persoon (Nortier, 2009). Ook tweetaligheid valt onder meertaligheid. Tweetaligheid houdt in dat een persoon twee talen beheerst, waarbij opgemerkt kan worden dat het zelden voorkomt dat iemand de twee talen op hetzelfde niveau beheerst (Nortier, 2009; Wei, 2020).

Grin en Vaillancourt (1997) benoemen dat meertaligheid wordt beïnvloed door enkele cruciale maatschappelijke trends, waaronder de hedendaagse migratiestromen. Dit resulteert in een toenemende talige diversiteit. Nederland telt inmiddels meer dan 100 nationaliteiten (NPO Radio 1, 2022). Als gevolg daarvan worden ook scholen geconfronteerd met leerlingen van diverse taalachtergronden. Van alle kinderen in Nederland heeft circa 20% te maken met een meertalige opvoeding (Schmeets & Cornips, 2021). Volgens het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (z.d.) spreekt bijna een kwart van de leerlingen thuis in een andere taal dan het Nederlands. Meertaligheid wordt steeds meer gezien als een norm in plaats van een uitzondering en dat brengt complexe uitdagingen en kansen met zich mee binnen het onderwijsveld. Ondanks de prominenter rol van meertaligheid, is het onderwijs hier niet volledig op ingericht. Dit literatuuronderzoek zal dit probleem nader belichten en een kijk geven op welke wijze meertaligheid beter in het onderwijs kan worden geïntegreerd.

Meertaligheid is voornamelijk zichtbaar in stedelijke gebieden in het Nederlands onderwijssysteem, dat zich kenmerkt door een diverse leerlingenpopulatie. Scholen hanteren, ondanks de toenemende talige diversiteit en de verschillende linguïstische achtergronden van leerlingen grotendeels een eentalig model (Piller, 2016). De laatste jaren is er wel een verschuiving waarneembaar van een traditionele eentalige benadering naar een meer inclusieve en meertalige benadering (Turner & Cross, 2016). Door het toenemende aantal mensen over de landsgrenzen heen is er sprake van culturele en taalkundige diversificatie, wat weer discussies op kan wekken over het opnemen van talen en culturen van immigrantenminderheden binnen het onderwijsveld (Dreef & Kroon, 2020). Er is wel een groeiende behoefte aan een verandering richting meertalige onderwijsbenaderingen (Pulinx et al., 2017). Veel leraren zijn echter nog terughoudend hierin, bijvoorbeeld om immigrantentalen op te nemen binnen het regulier onderwijs (Pulinx et al., 2017). Leraren erkennen echter wel de meerwaarde van het gebruik van de (thuis)talen binnen het onderwijs (Duarte & Günther, 2019). Volgens Duarte en Günther (2019) is het probleem dat leraren niet weten hoe dit gerealiseerd kan worden, aangezien de leraren niet altijd dezelfde talen spreken. Als er wordt uitgezoomd naar het gehele onderwijs, worden de leerlingen enerzijds aangemoedigd om verschillende talen te leren waarbij meertaligheid wordt gezien als een essentiële katalysator op burgerschaps- en economiegebied (Agirdag, 2019; Sierens & Avermaet, 2014). Anderzijds wordt de meertaligheid van minderheidsimmigranten gezien als een obstakel om succesvol te zijn op school (Sierens & Avermaet, 2014). Meertaligheid is dus een paradoxaal gegeven (Agirdag, 2019) en behelst niet alleen de moderne talen, zoals Engels of Duits (Encyclo, 2024). Ook het rekening houden met de immigrantentalen is cruciaal, aangezien het aantal immigranten toeneemt (Gorter & Cenoz, 2011).

Het rekening houden met de diverse talen kan al door kleine interventies tijdens de schoolvakken in te zetten. Dit kan bijvoorbeeld middels *code-switching*. Code-switching houdt het afwisselen tussen talen binnen een gesprek in, wat voornamelijk voorkomt in groepsinteracties in het onderwijs (Moodley, 2007). Leerlingen die moeite hebben met de Nederlandse taal, zouden talen kunnen afwisselen. Op deze manier kunnen de leerlingen het over de lesstof hebben, om zo het optimale uit de lessen te halen. De taalrepertoires van de leerlingen moeten dus worden gezien als een waardevolle bron die een bijdrage kan leveren aan het leerproces (Makarova, 2023). Volgens Makarova (2023) hoort hier *translanguaging* bij, wat benadrukt dat het cruciaal is om niet de focus enkel te leggen op het taalgebruik voor klassikaal onderwijs, maar ook de focus te leggen op het erkennen en includeren van alle taalrepertoires in de klas. Het gaat om een onderwijsproces waarbij leerlingen en leraren

gestimuleerd worden om alle talen die ze kennen te betrekken in de klas. In het curriculum wordt echter nauwelijks rekening gehouden met het integreren van diverse talen. Talen zoals Engels of Duits worden vaker (tussendoor geïntegreerd of apart als tweede taal) in het onderwijs gebruikt dan immigrantentalen. Volgens Gorter en Cenoz (2011) staan immigrantentalen lager op de prestigeschaal in vergelijking met andere moderne talen, zoals Frans of Duits.

In deze literatuurscriptie wordt een brede definiëring van meertaligheid aangehouden, waar ook tweetaligheid onder valt. In deze scriptie houdt meertaligheid het spreken of het regelmatig in aanraking komen van meer dan één taal in. Voor deze scriptie is gebruik gemaakt van een breed scala aan artikelen, van kinderen met een migratieachtergrond die baat hebben bij meertalig onderwijs tot kinderen die een tweede taal op school krijgen aangeboden. Door een brede definiëring aan te houden, is het generaliseerbaar naar een bredere populatie. Op deze manier hebben meer mensen baat bij de uitkomsten en kan deze scriptie bijdragen aan inclusiever onderwijs. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het cruciaal is om een balans te vinden tussen een brede toepasbaarheid en het waarborgen van voldoende detail om zo waardevolle inzichten en toegevoegde waarde te kunnen bieden voor bepaalde groepen.

Naast diverse definities van meertaligheid is er ook weinig consensus over de leeftijd waarop de kritieke periode van taalverwerving begint en eindigt. De vroege kinderjaren zijn belangrijk voor de natuurlijke taalverwerving. Volgens Vanhove (2013) suggereren sommige onderzoekers dat de kritieke periode voor taalverwerving rond de puberteit eindigt, terwijl andere onderzoekers de periode uitstrekken tot achttien jaar. Hoewel de vroege kinderjaren cruciaal zijn voor de taalverwerving, kan het effectief leren van een tweede taal ook een rol spelen voor leerlingen in het funderend onderwijs (primair en secundair onderwijs). Daarom wordt in dit literatuuronderzoek de focus gelegd op leerlingen in het funderend onderwijs, zodat optimaal gebruik kan worden gemaakt van meertaligheid in het onderwijs.

Alhoewel er veel algemeen onderzoek is gedaan naar meertaligheid, is slechts in weinig onderzoek de focus gelegd op de factoren die effectief bijdragen aan meertalig onderwijs (Kirss et al., 2021). Daarom is het van belang in kaart te brengen wat wel en niet werkt rondom meertaligheid in het onderwijs, aangezien er nog vele mythes heersen over dat meertaligheid een probleem kan vormen en bijvoorbeeld slecht is voor de integratie (Universiteit Utrecht, z.d.). Er bestaat wel een ongelijkheid in het funderend onderwijs wat betreft de leerresultaten van Nederlandstalige leerlingen in vergelijking met leerlingen die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands (Attar et al., 2022). Meertaligheid vormt

echter niet per definitie een probleem. Uit het onderzoek van Attar et al. (2022) blijkt namelijk dat de leerlingen beter presteren als er wordt getest in hun moedertaal in vergelijking met het niet testen in de moedertaal. In deze scriptie wordt gekeken naar de academische prestaties waarbij het gaat om zowel scores als vaardigheden, zoals de cognitieve vaardigheden. Deze cognitieve vaardigheden vallen namelijk ook onder academische prestaties en houden het geheugen, de taal, de concentratie en de intelligentie in (Universiteit Gent, z.d.). Uit onderzoek blijkt ook dat een meertalige benadering kan bijdragen aan het welbevinden van de leerlingen (Gaikhorst et al., 2023). Welbevinden is een breed en dynamisch begrip en is gerelateerd aan het hebben van een positief zelfbeeld, motivatie of angst (NRO, 2021).

Deze systematische literatuurstudie brengt literatuur uit diverse onderzoeksdisciplines samen en beoogt in eerste instantie een overzicht te bieden van de effecten van meertaligheid in het onderwijs om op deze manier de bestaande mythes te ontcrachten. Tevens biedt het een houvast voor het omgaan met meertaligheid binnen het onderwijsveld. Meertaligheid kan alleen een verrijkende rol spelen binnen het onderwijs, indien het op een strategische manier wordt ingezet (Moodley, 2007). Daarnaast is deze kennis ook van maatschappelijk belang, aangezien het een bijdrage in de praktijk kan leveren voor leraren die te maken hebben met meertaligheid. Deze leraren krijgen dan meer inzicht in het omgaan met meertaligheid binnen het onderwijs, voor zowel moderne talen als voor immigrantentalen. Dit kan resulteren in een inclusievere en effectievere onderwijsomgeving.

In deze literatuurscriptie wordt gefocust op twee hoofdonderzoeksvragen. De eerste hoofdonderzoeksvraag luidt als volgt: ‘Wat zijn de effecten van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs?’ De deelvragen die daarbij horen zijn: ‘Wat zijn de voordelen van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs?’ en ‘Wat zijn de nadelen van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs?’ Deze vragen zullen zich richten op het welbevinden van de leerlingen en de academische prestaties. De tweede hoofdonderzoeksvraag luidt: ‘Hoe kan het funderend onderwijs omgaan met meertaligheid voor leerlingen?’ Voor het beantwoorden van deze hoofdvraag wordt ingezoomd op wat de uitdagingen voor leraren zijn en op welke wijze hiermee kan worden omgegaan. Deze tweede hoofdonderzoeksvraag wordt in deze scriptie breed geïnterpreteerd en omvat zowel het aanreiken van praktische handvatten binnen het onderwijs, als ook andere manieren (zoals professionalisering) om meertaligheid binnen het onderwijs te integreren.

Methode

Geraadpleegde databases

Het verzamelen van de wetenschappelijke literatuur heeft plaatsgevonden middels Scopus en ERIC. Het gebruik van diverse zoekmachines levert een completer beeld op. Tevens is er gebruik gemaakt van de sneeuwbalmethode, die zich richt op het zoeken naar relevante wetenschappelijke artikelen in de referentielijsten.

Zoektermen

De volgende zoektermen zijn voor de eerste deelvraag van de eerste onderzoeksvraag in de databases gebruikt: (“*multilingualism*” OR “*bilingualism*”) AND (“*primary education*” OR “*secondary education*”) AND (“*anxiety*” OR “*well-being*” OR “*motivation*” OR “*positive self-esteem*”) AND (“*academic performance*” OR “*academic achievement*”) AND (“*advantages*”) AND (“*pupil*” OR “*student*” OR “*learner*” OR “*second language learner*”) AND (“*minority language*” OR “*immigrant language*” OR “*modern language*” OR “*second language*”).

De volgende zoektermen zijn voor de tweede deelvraag van de eerste onderzoeksvraag in de databases gebruikt: (“*multilingualism*” OR “*bilingualism*”) AND (“*primary education*” OR “*secondary education*”) AND (“*anxiety*” OR “*well-being*” OR “*motivation*” OR “*positive self-esteem*”) AND (“*academic performance*” OR “*academic achievement*”) AND (“*disadvantages*” OR “*cons*”) AND (“*pupil*” OR “*student*” OR “*learner*” OR “*second language learner*”) AND (“*minority language*” OR “*immigrant language*” OR “*modern language*” OR “*second language*”).

Voor het vinden van artikelen die gaan over de tweede onderzoeksvraag zijn de volgende termen gebruikt: (“*multilingualism*” OR “*bilingualism*”) AND (“*primary education*” OR “*secondary education*”) AND (“*educational strategies*” OR “*teaching methods*”) AND (“*teacher*” OR “*educator*”) AND (“*minority language*” OR “*immigrant language*” OR “*modern language*” OR “*second language*”) AND (“*translanguaging*” OR “*code-switching*”) AND (“*teachers’ challenges*”).

Inclusie- /exclusiecriteria en procedure

Diverse inclusie- en exclusiecriteria zijn hierop toegepast. Inclusiecriteria zijn dat de artikelen *peer-reviewed* en Engelstalig of Nederlandstalig moeten zijn. Ook is het van belang dat de artikelen na het jaar 2000 zijn gepubliceerd, om op deze manier de actualiteit te waarborgen. Verder zijn enkel artikelen die betrekking hebben tot het regulier primair en secundair onderwijs geïncludeerd. Speciaal onderwijs is geëxcludeerd. Ook meta-analyses en reviews zijn geëxcludeerd.

De resultaten die na inclusie- en exclusiecriteria zijn overgebleven, zijn in eerste instantie beoordeeld op de titel en abstract. De artikelen die vervolgens relevant bleken, zijn volledig gelezen. De volgende inclusiecriteria hebben hierbij een rol gespeeld: de artikelen richten zich op de effecten van meertaligheid en bieden manieren over hoe om te gaan met meertaligheid in het onderwijs. Deze effecten moeten gaan over het welbevinden en de academische prestaties van de leerlingen. Indien artikelen zich niet blijken te focussen op meertaligheid in een onderwijscontext worden deze artikelen geëxcludeerd. Tevens moeten de artikelen gaan over het funderend onderwijs. Artikelen die hierbuiten vallen worden ook geëxcludeerd.

Codering/analyse en kwaliteit van de artikelen

Voor de eerste onderzoeksvraag is het van belang om de methodologie, de populatiekenmerken en de effecten van meertaligheid te noteren en te identificeren. De populatiekenmerken betreffen de volgende kenmerken: de (gemiddelde) leeftijd of de groep en het geslacht van de participanten (zie bijlage 1). Voor het noteren van de effecten zijn de specifieke gegevens over de voor- en nadelen van belang. Hierbij wordt gekeken naar zowel de academische prestaties als het welbevinden. Bij academische prestaties wordt niet alleen gekeken naar scores, maar ook naar vaardigheden, zoals de cognitieve vaardigheden. Cognitieve vaardigheden vallen onder academische prestaties en gaan over geheugen, taal, concentratie en intelligentie (Universiteit Gent, z.d.). Bij het welbevinden wordt gekeken naar gerelateerde begrippen die te maken hebben met welbevinden, zoals motivatie, positief zelfbeeld en angst (NRO, 2021).

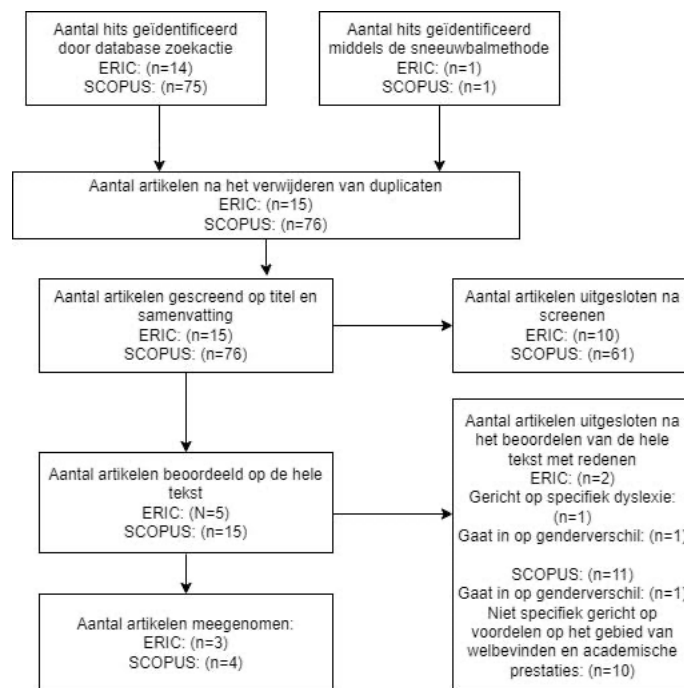
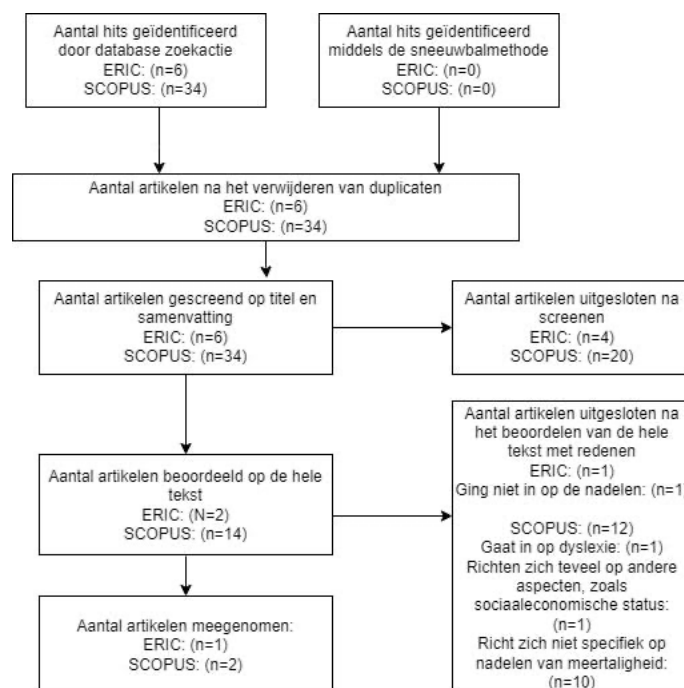
De onderwijsstrategieën spelen een cruciale rol in de tweede onderzoeksvraag. Het is van belang om een gedetailleerde beschrijving te bieden van de methoden en onderwijsinterventies van het funderend onderwijs die te maken hebben met meertaligheid. Het is tevens van belang om te evalueren of de methoden effectief zijn en welke uitdagingen hierbij een rol kunnen spelen. Om te evalueren hoe sterk een methode is, kan worden

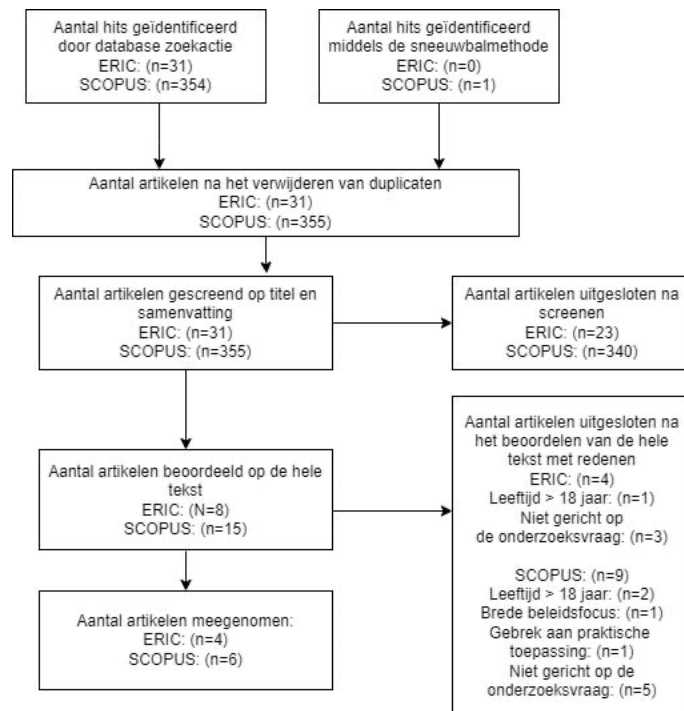
gekeken naar het soort onderzoek dat is gedaan. Longitudinaal onderzoek is bijvoorbeeld sterker, omdat het over onderzoek gaat dat op de langere termijn is uitgevoerd. Het kan een robuuster inzicht bieden op het gebied van de effecten van meertalig onderwijs. Cross-sectionele studies daarentegen bieden slechts een momentopname, maar zijn ook van belang. Daarnaast is het van belang om bij dit type onderzoek te zoeken naar experimentele- en interventiestudies.

Voor het analyseren van de verzamelde data is de synthese van de bevindingen cruciaal, aangezien er op deze manier een completer beeld wordt gevormd van de effecten en benaderingen van meertaligheid in het funderend onderwijs. Verder moet er een kritische blik worden geworpen op de methodologische kwaliteit en zullen de kennishiaten worden geïdentificeerd. Voor het duiden van de methodologische kwaliteit is het van belang om niet enkel studies afzonderlijk te beoordelen, maar ook te kijken hoe verschillen een invloed hebben op de algemene conclusies in de studieontwerpen. Voor het waarborgen van de methodologische kwaliteit zullen tevens peer-reviewed artikelen worden gebruikt. Tot slot zullen er concrete aanbevelingen worden geformuleerd die voortvloeien uit de literatuur over het effectief ondersteunen van meertaligheid binnen het funderend onderwijs.

Flowcharts

Figuur 1, 2 en 3 tonen de flowcharts. Figuur 1 laat het aantal hits zien voor de eerste deelvraag van de eerste hoofdvraag over de voordelen van meertaligheid binnen het funderend onderwijs. Figuur 2 toont het aantal hits voor de tweede deelvraag van de eerste hoofdvraag, namelijk wat de nadelen zijn van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs. Figuur 3 toont het aantal hits van de tweede hoofdvraag over hoe het onderwijs om kan gaan met meertaligheid in het funderend onderwijs.

Figuur 1*Flowchart deelvraag 1 van de eerste hoofdvraag***Figuur 2***Flowchart deelvraag 2 van de eerste hoofdvraag*

Figuur 3*Flowchart tweede hoofdvraag*

Resultaten

Zoals al in de inleiding beschreven, speelt meertaligheid steeds een prominentere rol binnen het onderwijs (Duarte et al., 2023). In dit deel van de scriptie wordt allereerst ingegaan op de eerste hoofdonderzoeksvraag: ‘Wat zijn de effecten van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs?’ Dit gedeelte bevat een geïntegreerd overzicht van de voor- en nadelen van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs. Vervolgens staat de beantwoording van de tweede hoofdonderzoeksvraag centraal: ‘Hoe kan het funderend onderwijs omgaan met meertaligheid voor leerlingen?’ Hiervoor wordt ingezoomd op wat de uitdagingen voor leraren zijn en op welke wijze hiermee kan worden omgegaan. Tabel 1, tabel 2 en tabel 3 (zie bijlage 1) geven een overzicht van informatie uit de artikelen weer.

Hoofdonderzoeksvraag 1: ‘Wat zijn de effecten (voor- en nadelen) van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs?’

Voordelen van meertaligheid

Positieve invloed op het welbevinden. In een onderzoek van Husain en Lam (2023) zijn kinderen op aanvullende scholen (*complementary schools*) onderzocht waar deze kinderen hun thuistaal konden spreken en ontwikkelen. Uit dit onderzoek blijkt dat deze kinderen een verhoogde vaardigheid in hun thuistaal vertonen en een sterkere verbinding met hun thuistaal voelen, wat weer bij kan dragen aan hun sociale identiteit en (in)direct een positieve bijdrage kan leveren aan hun zelfbeeld en zelfvertrouwen (Husain & Lam, 2023). Volgens Liu et al. (2009) kan de thuistaal zelfs een beschermende werking hebben tegen depressieve symptomen. Voor buitenlandse jongeren kan het behoud van de thuistaal ervoor zorgen dat familiebanden worden onderhouden. Dit kan volgens Liu et al. (2009) het (emotionele) welbevinden stimuleren. López en Tashakkori (2006) belichten ook dit aspect in hun onderzoek. Volgens López en Tashakkori (2006) vergemakkelijkt meertalig onderwijs de communicatie en speelt het een cruciale rol in het bevorderen van de culturele identiteit. Naast het voordeel dat kinderen gemakkelijk kunnen communiceren en zichzelf beter kunnen uitdrukken in de klas, kunnen individuen sterkere familiebanden ontwikkelen, wat op den duur een positieve invloed zou kunnen hebben voor het welbevinden van de individuen.

Positieve bijdrage aan academische prestaties. Naast het welbevinden van de kinderen speelt meertaligheid ook een rol in de academische prestaties. Eerdere prestaties (de

scores behorend bij de receptieve woordenschat) zijn consistent de sterkste voorspellers als het gaat om de woordenschatkennis bij een tweedetaalverwerving (Van Mensel & Galand, 2023). Dit kan impliceren dat individuen die eerdere succeservaringen hebben gehad in taalverwerving, extra baat hebben bij het leren van diverse talen. In het onderzoek van López en Tashakkori (2006) benoemen de kinderen dat meertaligheid positief bijdraagt aan de leesvaardigheid. De kinderen geloven dat de leesstrategieën overdraagbaar zijn van de ene naar de andere taal, wat een essentieel cognitief voordeel van meertaligheid benadrukt (López & Tashakkori, 2006). López en Tashakkori (2006) veronderstellen ook dat strategieën en vaardigheden overdraagbaar kunnen zijn van de ene naar de andere taal. Daarbovenop benoemen López en Tashakkori (2006) dat meertaligheid kan fungeren als academische ondersteuning. Het onderwijzen in zowel de thuistaal als de instructietaal op school kan academische kansen van kinderen vergroten (López & Tashakkori, 2006). Ook uit het onderzoek van Gillet et al. (2021) komt naar voren dat tweetalig onderwijs op de langere termijn (na 5 jaar) cognitieve voordelen met zich mee kan brengen. De cognitieve voordelen blijken uit de cognitieve flexibiliteit en het werkgeheugen. Volgens Gillet et al. (2021) hebben kinderen die deelnemen aan tweetalig onderwijs een voordeel op het gebied van cognitieve flexibiliteit. Cognitieve flexibiliteit houdt het omgaan met meerdere taken en het vermogen om te schakelen tussen diverse taken in (Gillet et al., 2021). Tevens benoemen Gillet et al. (2021) dat kinderen die deelnemen aan tweetalig onderwijs een voordeel hebben op het gebied van het werkgeheugen. Dit werkgeheugen is essentieel voor het uitvoeren van ingewikkelde cognitieve taken. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de mate van het voordeel afhankelijk is van de taal die wordt aangeboden. De taalkeuze kan namelijk invloed hebben op de leerresultaten van de kinderen (Gillet et al., 2021).

Uit onderzoek van López en Tashakkori (2004) blijkt dat tweetalige onderwijsprogramma's kunnen leiden tot voldoende academische vooruitgang bij de kinderen. Een kanttekening hierbij is wel dat López en Tashakkori (2004), ondanks de voldoende academische vooruitgang, benoemen dat er geen significante verschillen gevonden zijn in de leesvaardigheden tussen de individuen van het tweetalige onderwijsprogramma en het regulier programma. Dit zou kunnen suggereren dat enkel tweetalig onderwijs niet voldoende zou zijn om alle potentiële risico's op academische achterstand te voorkomen. Het onderzoek van Dahm en De Angelis (2018) richt zich ook op de academische prestaties. In dit onderzoek is gekeken naar het meertalige voordeel in relatie tot zowel reken- als taalonderwijs. Een nieuwe taal leren lezen en schrijven stelt extra eisen aan een leerling en vergt kennisopbouw, ontwikkeling van cognitieve vaardigheden (zoals cognitieve

flexibiliteit) en ontwikkeling van bekwaamheden gericht op het leren van de taak (Dahm en De Angelis, 2018). Uit het onderzoek van Dahm en De Angelis (2018) blijkt dat meertaligheid niet alleen positief samenhangt met het leren van talen, maar ook met het leren van wiskunde. Dit kan de bredere mogelijke voordelen impliceren die wellicht van toepassing zijn op andere academische gebieden. Verder houdt geletterdheid in de moedertaal verband met verbeterde leerprestaties wat kan wijzen op een sterkere cognitieve basis (Dahm en De Angelis, 2018).

Tot slot kan de mate waarin zowel motivatie als houding een rol speelt voor de taalverwerving variëren (Van Mensel en Galand, 2023). Dit hangt af van de leeftijd van de kinderen. Van Mensel en Galand (2023) benoemen bijvoorbeeld dat oudere kinderen (circa 16,5 jaar) door hun groeiende onafhankelijkheid een positievere houding aannemen ten aanzien van taalverwerving in vergelijking met jongere kinderen.

Nadelen van meertaligheid

Negatieve invloed op het welbevinden. Naast voordelen zijn er ook uitdagingen die komen kijken bij meertaligheid. Zo ligt er volgens Bernaus et al. (2004) een uitdaging in het stimuleren van het gebruik van diverse talen door leerlingen. De onderzoekers benoemen dat de motivatie om een taal te gebruiken per taal kan verschillen (Bernaus et al., 2004). De auteurs benoemen dat deze uitdaging vooral aan het licht komt wanneer bepaalde talen als minder prestigieus worden beschouwd (Bernaus et al., 2004). Een mogelijk gevolg van dat sommige talen een hogere status hebben, kan sommige leerlingen een minderwaardigheidsgevoel geven wat weer impact kan hebben op hun welbevinden. Het is dus van belang om de motivatie voor talen die minder waardering krijgen te versterken (Bernaus et al., 2004).

Negatieve bijdrage aan academische prestaties. Ondanks de diverse voordelen van meertaligheid voor de academische prestaties, zijn er ook onderzoeken waarbij er enkele nadelen voor de academische prestaties naar voren komen. Zo blijkt er uit het onderzoek van Borgonovi en Ferrara (2020) dat immigrantenleerlingen nadelen kunnen ondervinden als deze leerlingen thuis een andere taal spreken dan op school. De onderzoekers benoemen dat dit nadeel groter wordt naarmate er sprake is van een grotere linguïstische afstand (verschil tussen de moedertaal en de instructietaal op school). Leerlingen die thuis een taal spreken die minder lijkt op de instructietaal van school, ervaren meer academische uitdagingen (Borgonovi & Ferrara, 2020).

Een ander cruciaal punt dat een rol speelt bij de academische achterstanden, is de vroege selectie binnen het onderwijs. Borgonovi en Ferrara (2020) belichten dat meertalige leerlingen in vroege selectie binnen het onderwijs grotere achterstanden ervaren op academisch gebied gerelateerd aan linguïstische afstanden, wat impliceert dat vroege selectie kan resulteren in de plaatsing van meertalige leerlingen op lagere academische niveaus. Dit is vooral het geval als deze leerlingen niet voldoende vaardig zijn in de beheersing van de instructietaal.

Het onderzoek van Lewis et al. (2012) belicht ook gedeeltelijk de nadelen van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs en heeft vergelijkbare uitkomsten met het onderzoek van Borgonovi en Ferrara (2020). Volgens Lewis et al. (2012) is er een sterke relatie tussen de zorg van leraren en zelfeffectiviteit van kinderen, vooral voor kinderen waarvan de thuistaal niet de instructietaal van school is. Bij zelfeffectiviteit gaat het om het hebben van vertrouwen in eigen kunnen, wat weer invloed kan hebben op hun succes. Het onderzoek van Lewis et al. (2021) toont een positieve relatie tussen zelfeffectiviteit en academische prestaties. De bevindingen van het onderzoek van Lewis et al. (2012) suggereren dat kinderen die een andere (thuis)taal hebben dan de instructietaal meer ondersteuning van leraren nodig kunnen hebben voor het goed presteren op academisch gebied. Dit kan een nadeel zijn, omdat dit meer inspanning van leraren vereist.

Korte samenvatting eerste hoofdvraag

Meertaligheid binnen het onderwijs heeft voordelen, maar brengt ook nadelen met zich mee. Voordelen en nadelen richten zich op het welzijn en het academisch gebied. De voordelen betreffen de beschermende werking die de thuistaal kan hebben tegen depressieve symptomen (Liu et al., 2009). Daarnaast kan een sterkere verbinding met de thuistaal bijdragen aan de sociale identiteit, wat weer invloed kan hebben op het zelfbeeld en zelfvertrouwen (Husain & Lam, 2023). Ook kan meertaligheid bijdragen aan cognitieve voordelen (Gillet et al., 2021). Geletterdheid in de moedertaal heeft een relatie met verbeterde leerprestaties wat kan wijzen op een sterkere cognitieve basis (Dahm en De Angelis, 2018). Tweetalige onderwijsprogramma's leiden tot voldoende academische vooruitgang bij de kinderen (López en Tashakkori, 2004).

Ondanks dat de voordelen van meertaligheid op academisch gebied, zijn er bepaalde aspecten die ook negatief bijdragen aan de academische prestaties. Deze zijn gerelateerd aan de linguïstische afstanden (Borgonovi en Ferrara, 2020). Kinderen die een andere thuistaal hebben dan de instructietaal op school, hebben mogelijk meer ondersteuning nodig om te

kunnen presteren op academisch gebied (Lewis et al., 2012). Een ander nadeel is gericht op de negatieve bijdrage aan het welbevinden bij minder prestigieuze talen (Bernaus et al., 2004). Voor het laten welslagen van meertaligheid is het van belang om de voordelen van meertaligheid te benutten en de nadelen te beperken.

Hoofdonderzoeksvraag 2: ‘Hoe kan het funderend onderwijs omgaan met meertaligheid voor leerlingen?’

Ter beantwoording van de tweede hoofdonderzoeksvraag wordt in dit gedeelte ingegaan op hoe het onderwijs om kan gaan met meertaligheid. Dit resultatengedeelte is als volgt gestructureerd. Allereerst wordt ingegaan op het curriculum van de lerarenopleidingen zelf. Hier worden de studenten tot leraren gevormd. Daarna staan de bestaande aanpakken translanguaging en code-switching centraal. Deze bestaande aanpakken geven een houvast voor (aanstaande) leraren om op een effectieve manier om te gaan met meertaligheid. Verder is het van belang dat leraren de ruimte krijgen om binnen bepaalde kaders met diverse meertalige aanpakken aan de slag kunnen. Tot slot zal dit gedeelte ingaan op de bewustwording en professionalisering op het gebied van meertaligheid. Om goed om te kunnen gaan met meertaligheid, is ook dit onderdeel van belang.

Herstructurering van het curriculum in lerarenopleidingen

De kern van het integreren van meertaligheid binnen het onderwijs begint mogelijk bij de lerarenopleidingen. Deze opleidingen begeleiden aanstaande leraren in hun loopbaan tot leraar binnen het onderwijs. Het heroverwegen van lerarenopleidingen zou een manier kunnen zijn om meertaligheid te omarmen (Barros et al., 2021). Dit zou dan kunnen resulteren in herstructurering van het curriculum, bijvoorbeeld door een werkgroep te benoemen die meertaligheidsmodules gaan ontwikkelen. Momenteel is er namelijk in Nederland geen verplichting om meertaligheid in het curriculum van de lerarenopleidingen op te nemen. In een onderzoek van Duarte en Günther-Van der Meij (2022) blijkt dat vrijwel geen leraar *wilful blindness* (bewuste blindheid) vertoont. Hiermee wordt bedoeld dat leraren niet opzettelijk bepaalde informatie negeren die hun eigen overtuigingen tegenspreken. Het gebrek aan deze bewuste blindheid kan worden gezien als een optimistisch perspectief ten aanzien van meertaligheid. Dit suggereert de bereidheid van leraren om meertaligheid als een onderdeel in het onderwijs te integreren. Hierbij is het wel van belang dat leraren tijd krijgen voor kennisontwikkeling. Volgens Duarte en Günther-Van der Meij (2022) draagt tijd aan kennisontwikkeling positief bij aan het omarmen van meertaligheid.

Tevens is een geordende aanpak van translanguaging (zie ook hieronder) van belang voor aanstaande leraren (Iversen, 2020). Aanstaande leraren moeten namelijk beter worden voorbereid op het lesgeven in een meertalige klas. Om deze reden moeten lerarenopleidingen een gestructureerde aanpak bieden van translanguaging. Aankomende leraren moeten tevens expliciete instructie krijgen op de lerarenopleiding voor het benutten van de taalkundige repertoires van de kinderen (Iversen, 2020). Daarnaast is het van cruciaal dat lerarenopleiders en stagebegeleiders een nauwere samenwerking treffen en dat het belang van het lopen van stage wordt erkend (Iversen, 2020). Aanstaande leerkrachten kunnen zodoende binnen bepaalde kaders oefenen met bijvoorbeeld translanguaging. Dit kan een positieve bijdrage leveren voor de aanstaande leerkrachten om meertaligheid in de lessen te integreren.

Maak gebruik van de bestaande aanpakken translanguaging en code-switching

Een praktische manier om meertaligheid een plek te geven binnen het onderwijs is met behulp van translanguaging. Zoals al in de inleiding beschreven, is translanguaging een benadering die de taalrepertoires van de kinderen erkent en includeert (Makarova, 2023). Een andere manier om meertaligheid binnen het onderwijs te integreren is met behulp van code-switching. Zoals in de inleiding aangegeven, houdt code-switching het afwisselen tussen talen binnen een gesprek in (Moodley, 2007). Hieronder wordt ingegaan op deze bestaande aanpakken, hoe deze aanpakken kunnen worden ingezet, mogelijke uitdagingen en het verschil tussen beide aanpakken.

Volgens Iversen (2020) blijkt translanguaging effectief te zijn en opent het nieuwe kansen voor de communicatie. Dit impliceert dat het benutten van beschikbare taalmiddelen een positieve rol kan spelen in de effectiviteit van het communiceren. Naast dat translanguaging effectief is (Iversen, 2020) en ingezet kan worden om meertaligheid binnen het onderwijs te integreren, is het ook van meerwaarde om te weten hoe het dan precies kan worden ingezet. Het onderzoek van Iversen (2020) benoemt het aanpassen van de instructie als een manier om translanguaging in te zetten. De leraren kunnen bijvoorbeeld hun taalgebruik simplificeren en instructies herhalen om te kijken of alle kinderen goed met de stof meekomen. Daarnaast gebruikten de leraren in het onderzoek van Iversen (2020) vertaalmachines, zodat kinderen de begrippen beter konden begrijpen. Vertaalmachines zijn nuttige hulpbronnen voor het omgaan met meertaligheid (Iversen, 2020). Verder speelde *peer support* een belangrijke rol. Leraren kunnen kinderen stimuleren om elkaar te helpen in hun eigen moedertaal om op deze manier de stof te begrijpen (Iversen, 2020).

Volgens Barros et al. (2021) moeten leraren hun monolinguale visie kritisch bekijken en heroriënteren, voordat er gebruik kan worden gemaakt van translanguaging. Het artikel van Duarte en Günther-Van der Meij (2022) gaat hier nog dieper op in en benoemt dat leraren selectiever worden in het accepteren van nieuwe theoretische concepten, zoals translanguaging, en hierbij kritischer nadenken over de effectiviteit ervan. Voor meertaligheid in het onderwijs betekent dit dat leraren niet zomaar aanpakken zoals translanguaging zullen toepassen, maar eerst een kritische blik werpen op de effectiviteit ervan. Het probleem hierbij kan zijn dat het lang duurt voordat leraren aanpakken toepassen, zelfs als onderzoek benoemt dat de aanpakken positieve effecten lijken te tonen. De leraren erkennen wel het belang van het gebruik van thuistalen voor het begrijpen van concepten in andere talen (Duarte & Günther-Van der Meij, 2022). Een positieve attitude tegenover meertaligheid is echter niet voldoende om de eentalige benaderingen te doorbreken (Barros et al., 2021).

Hong en Cai (2023) benoemen dat translanguaging kwetsbaarheid vereist. Leraren moeten toegeven dat hun kennis beperkt kan zijn op het gebied van meertaligheid, maar wel bereid zijn om te leren met de kinderen. Daarnaast is het van belang dat leraren zich open durven stellen en bereid zijn om risico's te nemen. Ondanks dat het onderzoek van Hong en Cai (2023) specifiek ingaat op vluchtelingenkinderen, biedt het wel concrete en waardevolle inzichten. Vluchtelingenkinderen zijn namelijk vaak meertalig, aangezien deze kinderen in verschillende landen terecht komen. Hong en Cai (2023) benoemen dat het waarderen en erkennen van de kennis van deze kinderen van belang is. Ook de talen moeten dus gewaardeerd en erkend worden. Het is van belang om vooroordelen los te laten en gelijkwaardigheid te creëren (Hong & Cai, 2023). Hong en Cai (2023) benadrukken net zoals Van der Wildt et al. (2017a) het belang van het voorbereiden en ondersteunen van leraren om de talige rijkdom van de kinderen te benutten.

Naast translanguaging kan ook code-switching een effectieve aanpak zijn voor het omgaan met meertaligheid. Het onderzoek van Gallagher (2020) suggereert dat het voordelig is voor leraren om de focus expliciet op code-switching te zetten en de moedertaal te betrekken. Gallagher (2020) suggereert daarnaast dat code-switching een effectieve manier is voor de integratie van meertaligheid binnen het onderwijs. Leraren die bijvoorbeeld ingewikkelde begrippen in de eerste taal van de kinderen vertalen of laten vertalen, geven een goede praktische invulling aan code-switching (Gallagher, 2020).

Code-switching en translanguaging hebben overlap met elkaar. Als code-switching en translanguaging met elkaar worden vergeleken, vallen de volgende punten op. Iversen (2020)

verschilt wat betreft zijn visie over code-switching met het artikel van Gallagher (2020). Iversen (2020) pleit meer voor de dynamische en flexibele benadering van translanguaging en benadrukt de beperkingen van code-switching. Translanguaging is voortdurend in beweging en kan geïntegreerd worden om meertaligheid mee te nemen binnen het onderwijs. Als er wordt gekeken naar code-switching lijkt het ook een effectieve manier om meertaligheid te integreren (Gallagher, 2020). Er zijn echter ook beperkingen van code-switching. Volgens Iversen (2020) horen talen namelijk niet als strikt gescheiden systemen gezien te worden, wat wel kan gebeuren bij code-switching waarbij er afhankelijk van de context omgeschakeld wordt van taal. Gallagher (2020) ziet code-switching echter niet al strikt gescheiden systemen en benoemt dat leraren bewust moeten nadenken over het gebruik van de moedertaal om het taalleren te stimuleren.

Stimuleer het eigen maken van een meertalige benadering binnen bepaalde kaders in de praktijk

Translanguaging en code-switching zijn bedoeld om meertaligheid binnen het onderwijs te integreren. Dit stuk zoomt in op het eigen maken van deze meertalige benaderingen door leraren in de eigen praktijk. Leraren zouden ruimte moeten krijgen om dit binnen bepaalde kaders te realiseren. Deze ruimte is nodig om bepaalde effectieve benaderingen eigen te maken. Met name leraren die eentalige normen hanteren, moeten de kans krijgen om deze bewezen benaderingen eigen te maken en kennis te verwerven in de meertalige realiteit. Een concreet voorbeeld hierbij is het bedenken van activiteiten gericht op het verhogen van het taalbewustzijn (Barros et al., 2021). Een ander voorbeeld komt voort uit het onderzoek van Soares et al. (2020) waaruit blijkt dat het inzetten van taalportretten de kinderen meer vrijheid biedt, waarbij kinderen zelf kunnen kleuren en schrijven welke talen de kinderen spreken. Niet alleen bij de kinderen ontstaat bewustwording, ook kan een leraar inspelen op de taalportretten die gesprekken over de diverse talen kunnen uitlokken (Soares et al., 2020). Ook kunnen leraren binnen bepaalde kaders multiculturele kinderliteratuur inzetten. Hong en Cai (2023) benadrukken namelijk dat het gebruiken van multiculturele kinderliteratuur waardevol kan zijn in het creëren en waarborgen van een inclusieve onderwijsomgeving. Het is dus cruciaal dat leraren de ruimte voelen om in hun praktijk binnen bewezen kaders meertalige benaderingen eigen te maken. Ook het kritisch reflecteren op hun eigen overtuigingen, zodat de leraren deze overtuigingen wellicht kunnen overwegen, speelt een belangrijke rol. Dit kan worden gerealiseerd door te discussiëren met collega's en elkaar feedback te geven. Het mogelijke gevolg hiervan is dat leraren meer vertrouwen

krijgen in de onderwijskeuzes die deze leraren maken (Gallagher, 2020). Leraren durven dan wellicht af te stappen van de instructietaal en kunnen het gebruik van de moedertaal als troef zien.

Ook het onderzoek van Slaughter en Cross (2021) gaan in op een manier waarmee leraren meertaligheid binnen het onderwijs kunnen integreren. Leraren uit het onderzoek van Slaughter en Cross (2021) laten zien dat het cruciaal is om de taalkundige repertoires van de leerlingen te integreren. Dit zou positief bij kunnen dragen aan een inclusievere onderwijsomgeving. De meertalige capaciteiten van de leerlingen worden benut door de strikte grens tussen het gebruikmaken van de instructietaal en de thuistalen te vervagen (Slaughter & Cross, 2021). In het onderzoek van Slaughter en Cross (2021) komen onder andere leraren die een monolinguale visie hebben in aanraking met *taalmapping*. Bij taalmapping maken de leerlingen hun taalgebruik visueel. De leraren kregen hierdoor begrip voor de taalkundige repertoires van hun leerlingen. Het oefenen met meertalige benaderingen/tools (binnen bepaalde kaders) zou kunnen bijdragen aan de integratie van meertaligheid binnen het onderwijs, wat op zijn beurt wellicht kan leiden tot een meer tolerante benadering tegenover deze meertalige realiteit. Deze tolerante benadering is van belang, voornamelijk omdat leraren op scholen met kinderen met diverse taalachtergronden, niet automatisch gestimuleerd worden tot meer tolerantie tegenover meertaligheid (Van der Wildt et al., 2017a). Hoewel volgens Van der Wildt et al. (2017b) een tolerante en open benadering van leraren tegenover meertaligheid een positief verband houdt met de schoolverbondenheid van de kinderen, heeft dit ook een keerzijde voor sommige kinderen. Nederlands-dominante meertalige kinderen kunnen lijden onder deze tolerante benadering (Van der Wildt et al., 2017b). Dit lijden blijkt uit het feit dat deze tolerante benadering een negatieve relatie blijkt te hebben met hun gevoel van schoolverbondenheid. Volgens Van der Wildt et al. (2017b) worden deze uitkomsten deels verklaard door het contrast tussen thuis en school. De monolinguale ideologie van thuis kan leiden tot conflicterende gevoelens door de tolerante benadering die ze vanuit school ervaren op het gebied van meertaligheid (Van der Wildt et al., 2017b). Het is van belang om ook deze uitkomsten in acht te nemen indien leraren een tolerantere houding aannemen ten opzichte van meertaligheid.

Creëren van bewustzijn en investeren in professionalisering/coaching van leraren

Er is een gebrek van bewustzijn van de voordelige uitkomsten van meertaligheid (Agirdag, 2010). Uit het onderzoek van Agirdag (2010) blijkt dat de eentaligheid gefocust op het Nederlands op verschillende manieren wordt opgelegd. De leraren moedigen en dringen

aan op exclusief gebruik van de Nederlandse taal en bestraffen het gebruik van de moedertaal, omdat ze uitgaan van hun visie dat eentaligheid beter is voor de leerlingen (Agirdag, 2010). Deze waarschijnlijk goedbedoelde intenties kunnen negatieve gevolgen hebben voor de minderheidstalen van deze leerlingen, zoals het uitsluiten van deze talen. Agirdag (2010) pleit om deze reden ook voor een meertalige benadering binnen het onderwijs. Echter moeten voorstanders van meertaligheid niet ervan uitgaan dat ouders en leerlingen direct zullen meegaan in deze meertalige benadering. Volgens Agirdag (2010) speelt de taalkundige bewustwording van leerlingen en hun familie een belangrijke rol. Leerlingen en hun familie moeten ook worden overtuigd van de voordelen van meertaligheid. Ook de beleidsmakers en schoolbesturen moeten bewustwording creëren in de taalkundige realiteit (Agirdag, 2010). Dit zou kunnen resulteren in een tolerantere benadering tegenover meertaligheid binnen het onderwijs.

Naast het creëren van bewustzijn voor de meertalige realiteit en de voordelen ervan, is het cruciaal om ook aandacht te besteden aan de professionalisering van leraren. Voor het integreren van de meertaligheid binnen het onderwijs is het noodzakelijk dat scholen zich klaar voelen om veranderingen te ondergaan (Van der Wildt et al., 2017a). Het investeren in intensieve professionalisering en coaching van leraren is volgens Van der Wildt et al. (2017a) een goede manier om dit te realiseren. Op deze manier is het lerarenteam goed voorbereid en correct geïnformeerd over deze meertalige realiteit. Een goede voorbereiding is dus cruciaal voor een succesvolle implementatie. Een concreet voorbeeld wat bij kan dragen aan de professionalisering van leraren is taalmapping. Taalmapping zorgt niet (zoals eerder beschreven) enkel voor meer begrip voor taalkundige repertoires en een verandering in de pedagogische benadering, maar helpt ook om voort te bouwen op de professionele kennis en gesprekken te voeren met collega's over de taalbehoeften van de leerlingen (Slaughter & Cross, 2021). Het onderzoek van Soares et al. (2020) haakt hierop aan en onderstreept het belang van professionalisering voor leraren op het gebied van meertaligheid. Soares et al. (2020) benoemt dat leraren begrip en empathie moeten ontwikkelen tegenover meertalige kinderen. De (thuis)talen van deze kinderen zijn niet altijd even zichtbaar in het huidige schoolsysteem. De bevindingen uit dit onderzoek benadrukken dat (thuis)talen voor de kinderen een essentiële rol spelen in hun kijk op zichzelf als meertalig individu (Soares et al., 2020). Scholen moeten deze (thuis)talen erkennen en integreren. Dit is niet alleen cruciaal voor het bevorderen van de inclusiviteit, maar ook bij het ondersteunen van de taalkundige identiteit van de kinderen.

Korte samenvatting tweede hoofdvraag

Het onderwijs kan op diverse manieren omgaan met meertaligheid. In eerste instantie begint dit bij de kern, namelijk het integreren van meertaligheid in de lerarenopleidingen (Barros et al., 2021). Ten tweede zou meer gebruik kunnen worden gemaakt van de bestaande benaderingen translanguaging (Iversen, 2020) en code-switching (Gallagher, 2020). Ten derde is het belangrijk dat leraren gestimuleerd worden de diverse aanpakken eigen te maken en de ruimte krijgen om dit binnen bepaalde kaders te doen (Slaughter & Cross, 2021). Hiervoor is het essentieel om het bewustzijn bij leraren verder te vergroten (Agirdag, 2010) en te blijven investeren in de verdere professionalisering/coaching van leraren op het gebied van meertaligheid (Soares et al., 2020; Van der Wildt et al., 2017a).

Conclusie en discussie

In de huidige maatschappij is meertaligheid een wijdverspreid fenomeen en speelt het steeds een prominentere rol binnen het onderwijsveld (Duarte et al., 2023). Meertaligheid kan, afhankelijk hoe ermee wordt omgegaan, worden gezien als een obstakel (Sierens & Avermaet, 2014), maar ook als een troef en verrijking. Om dit nader te onderzoeken staan in deze scriptie twee hoofdonderzoeksvragen centraal:

1. ‘Wat zijn de effecten (voor- en nadelen) van meertaligheid voor leerlingen in het funderend onderwijs?’
2. ‘Hoe kan het funderend onderwijs omgaan met meertaligheid voor leerlingen?’

Dit gedeelte van de scriptie zal eerst ingaan op de eerste hoofdonderzoeksvraag en daarna ingaan op de tweede hoofdonderzoeksvraag. Vervolgens worden de sterke punten en beperkingen beschreven, gevolgd door implicaties voor de praktijk. Tot slot geeft dit gedeelte een korte eindconclusie weer.

De effecten van meertaligheid

Bij de eerste hoofdonderzoeksvraag ligt de focus op de effecten (voor- en nadelen) van meertaligheid gerelateerd aan het welbevinden en de academische prestaties van leerlingen. Voor wat betreft het welbevinden blijkt uit de resultaten dat een sterke verbinding met de thuistaal, kan bijdragen aan de sociale identiteit, het zelfbeeld en het zelfvertrouwen van kinderen (Husain & Lam, 2023). De thuistaal heeft een beschermende werking tegen depressieve symptomen (Liu et al., 2009). Daarnaast maakt het gebruik van de thuistaal de communicatie binnen een meertalige onderwijssetting makkelijker en kan het een rol spelen in het bevorderen van de culturele identiteit (López & Tashakkori, 2006).

Ondanks deze voordelen gerelateerd aan het welbevinden, ligt er ook een uitdaging in het stimuleren van het gebruik van diverse talen binnen het onderwijs. De motivatie om gebruik te maken van een taal kan namelijk sterk verschillen, vooral als bepaalde taal als minder prestigieus wordt gezien (Bernaus et al., 2004). Dit kan mogelijk negatief bijdragen aan het welbevinden van leerlingen, aangezien dit een minderwaardigheidsgevoel kan creëren.

In de inleiding van deze scriptie is toegelicht dat een meertalige benadering kan bijdragen aan het welbevinden van de leerlingen (Gaikhorst et al., 2023). Het resultatengedeelte is hiermee in lijn en sluit hierop aan met drie onderzoeken die de voordelen van meertaligheid op het gebied van welbevinden belichten (Husain & Lam, 2023;

Liu et al., 2009; López & Tashakkori, 2006). Van de vier beschreven onderzoeken met betrekking tot het welbevinden in het resultatengedeelte is er één onderzoek wat een negatief effect heeft ontdekt (Bernaus et al., 2004), gericht op de prestigeschalen van talen. De onderzoeken die positieve effecten laten zien op het gebied van het welbevinden (Husain & Lam, 2023; Liu et al., 2009; López & Tashakkori, 2006) suggereren dat het spreken van de thuistaal tot verbondenheid kan leiden. Dit kan weer resulteren in een rijkere culturele identiteit. Het feit dat bepaalde talen minder status hebben kan echter een negatief effect hebben op het welbevinden van de leerlingen (Bernaus et al., 2004). Dit kan mogelijk komen door de voordelen die worden geassocieerd met prestigieuze talen. De status van een taal speelt dus een wezenlijke rol in de voor- en nadelen op het gebied van meertaligheid.

De resultaten van de onderzoeken laten ook ten aanzien van de academische prestaties gemengde uitkomsten zien. Het meertalig zijn leidt in eerste instantie tot positieve effecten. Meertaligheid kan fungeren als een academische ondersteuning en strategieën en vaardigheden kunnen van de ene naar de andere taal overdraagbaar zijn (López & Tashakkori, 2006). Tweektalig onderwijs kan op de langere termijn cognitieve voordelen met zich meebrengen gericht op de cognitieve flexibiliteit en het werkgeheugen (Gillet et al., 2021). Tweektalige onderwijsprogramma's kunnen leiden tot voldoende vooruitgang op academisch gebied (López & Tashakkori, 2004). Wel benoemen López en Tashakkori (2004) dat er geen significante verschillen gevonden zijn op het gebied van leesvaardigheid tussen individuen van het tweektalige onderwijsprogramma en het regulier programma. Er heerst nog onduidelijkheid over welke onderdelen gerelateerd aan academische prestaties positief of negatief uitpakken voor meertaligheid. Verder hangt meertaligheid zowel positief samen met het leren van talen, als met het leren van wiskunde (Dahm en De Angelis, 2018). Geletterdheid in de moedertaal heeft een relatie met verbeterde leerprestaties wat kan wijzen op een sterkere cognitieve basis (Dahm en De Angelis, 2018). Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de taalkeuze invloed kan hebben op de leerresultaten van de kinderen (Gillet et al., 2021).

Ondanks de positieve effecten van meertaligheid op academische prestaties, blijkt dat niet alle meertalige kinderen voordelen ondervinden. Het nadeel wordt zelfs groter naarmate er sprake is van een grotere linguïstische afstand (Borgonovi & Ferrara, 2020). Leerlingen ervaren dus meer academische uitdagingen als de thuistaal sterk verschilt van de instructietaal op school (Borgonovi & Ferrara, 2020). Er liggen uitdagingen in het krijgen van een leraar die meer zorg draagt over de meertalige kinderen. Het onderzoek van Lewis et al. (2012) suggereert dat kinderen meer zorg van leraren nodig hebben om te kunnen presteren op

academisch niveau, indien deze kinderen een andere thuistaal beheersen dan de instructietaal op hun school. Tot slot impliceren de uitkomsten uit het onderzoek van Borgonovi en Ferrara (2020) dat vroege selectie kan resulteren in het plaatsen van meertalige leerlingen op lagere academische niveaus.

De beschreven onderzoeken in de resultaten laten zien dat meertaligheid zowel positieve als negatieve invloed kan hebben op de academische prestaties. Over het algemeen blijkt dat de uitkomsten positief zijn waarbij meertaligheid als academische ondersteuning kan fungeren (López & Tashakkori, 2006). Twee van de onderzoeken die zijn belicht in de resultaten richten zich op de negatieve effecten van academische prestaties ten aanzien van meertaligheid (Borgonovi & Ferrara, 2020; Lewis et al., 2021). Ondanks dat er dus positieve effecten zichtbaar zijn, moet er wel rekening worden gehouden met aspecten die negatief kunnen uitpakken voor de academische prestaties. Deze negatieve aspecten richten zich op de linguïstische afstand en de nodige extra inspanningen van leraren door het contrast tussen de thuistaal en de instructietaal op school. Een mogelijk gevolg van deze grote linguïstische afstand is dat leerlingen die thuis een andere taal spreken dan de taal die op school wordt gesproken, lastiger met de stof mee kunnen komen. Voor de samenleving die steeds meertaliger wordt, is het dus van belang om rekening te houden met de negatieve aspecten die een rol kunnen spelen en de positieve effecten te vergroten.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de effecten gericht op de academische prestaties in grote lijnen positief zijn, waarbij enkele aspecten (zoals grotere linguïstische afstand) bij meertalige leerlingen wel kunnen leiden tot negatieve academische prestaties. Ook de effecten gericht op het welbevinden van leerlingen zijn over het algemeen positief, waarbij er wel gewaakt moet worden voor talen die lager op de prestigeschaal staan. Meertaligheid heeft dus zowel voor- als nadelen op het gebied van welbevinden en academische prestaties van leerlingen. Om deze reden kan het niet zomaar ingezet worden in het onderwijs. Leraren moeten zich bewust zijn van de voor- en nadelen die meertaligheid met zich mee kan brengen en moeten hier bewust mee kunnen omgaan. Hieronder wordt hier nader op ingezoomd.

Omgaan met meertaligheid binnen het onderwijs

De tweede hoofdonderzoeksvraag richt zich op hoe het onderwijs om kan gaan met de meertaligheid binnen het funderend onderwijs. Het omgaan met meertaligheid kan namelijk op diverse manieren. Op de eerste plaats begint het allemaal bij de lerarenopleidingen zelf, waar studenten worden gevormd tot leraren. Er bestaat in de huidige maatschappij geen

verplichting om iets met meertaligheid binnen de lerarenopleidingen te doen. Het heroverwegen van lerarenopleidingen zou dus een goede stap kunnen zijn om meertaligheid te omarmen (Barros et al., 2021), waarbij ook een herstructurering van het curriculum plaatsvindt. Voor het benutten van de taalkundige repertoires moeten aanstaande leraren expliciete instructie krijgen (Iversen, 2020). Verder moeten leraren de ruimte krijgen om hun kennis te ontwikkelen, aangezien kennisontwikkeling positief kan bijdragen aan het omarmen van meertaligheid (Duarte & Günther-Van der Meij, 2022).

Ten tweede kan het onderwijs beter omgaan met meertaligheid door bestaande aanpakken, zoals translanguaging en code-switching, meer te gebruiken. De onduidelijkheid bij deze bevinding ligt nog in het gegeven welke aanpak beter zou zijn. Tevens blijkt dat leraren kritischer worden in het gebruik van deze aanpakken (Duarte & Günther-Van der Meij, 2022). Voor deze hoofdonderzoeksvraag houdt dit in dat leraren wel met diverse aanpakken aan de slag kunnen, maar dat er nog onduidelijkheid heerst in hoeverre de aanpakken effectief zijn. Het is dus essentieel om dit gegeven mee te nemen in het omgaan met meertaligheid binnen het funderend onderwijs. Onderzoek laat zien dat translanguaging effectief is (Iversen, 2020) en kwetsbaarheid van leraren vereist (Hong & Cai, 2023). Ook code-switching blijkt effectief te zijn (Gallagher, 2020). Het is van belang om de meertalige rijkdom van leerlingen te benutten, wat bereikt kan worden door leraren goed te ondersteunen (Hong & Cai, 2023; Soares et al., 2020; Van der Wildt et al., 2017a). De leraren kunnen deze meertalige rijkdom benutten door bijvoorbeeld gebruik te maken van translanguaging en code-switching.

Ten derde moeten diverse aanpakken wel eigen gemaakt worden. Hiervoor is het belangrijk leraren de ruimte te bieden. Bepaalde aanpakken, zoals het inzetten van taalportretten of taalmapping, kunnen positief bijdragen aan het integreren van meertaligheid binnen het funderend onderwijs (Slaughter & Cross, 2021; Soares et al., 2020). Leraren kunnen meer vertrouwen krijgen in de onderwijskeuzes die er worden gemaakt, indien er met een kritische blik op eigen overtuigingen wordt gekeken en er een discussie inclusief feedbackmoment plaatsvindt voor leraren (Gallagher, 2020). De ruimte en tolerante houding die dan geboden wordt op scholen, kan wel leiden tot conflicterende gevoelens door de monolinguale ideologie van thuis (Van der Wildt et al., 2017b). Het is nog onduidelijk om hoeveel kinderen dit zou gaan.

Tot slot is er een gebrek aan bewustzijn van de voordelen die meertaligheid met zich mee kan brengen (Agirdag, 2010). Niet alleen leraren moeten zich bewust zijn, ook leerlingen, hun familie, beleidsmakers en schoolbesturen moeten bewust zijn van de huidige

taalkundige realiteit (Agirdag, 2010). Er moet gepleit worden voor meertalige benadering binnen het onderwijs, waarbij alle talen welkom zijn (Agirdag, 2010). In plaats van bijvoorbeeld het bestraffen van diverse talen, zouden deze talen moeten worden erkend. Op deze manier kan het onderwijs beter omgaan met de meertalige realiteit. Naast bewustwording speelt ook verdere professionalisering van leraren een belangrijke rol. Met name voor leraren die geen meertalige benadering op de lerarenopleidingen hebben meegekregen of leraren met een monolinguale visie is dit noodzakelijk. Er moet meer begrip ontstaan tegenover meertaligheid (Soares et al., 2020). Intensieve professionalisering en coaching is dus van belang (Soares et al., 2020; Van der Wildt et al., 2017a), zodat het onderwijs kennis en vaardigheden heeft en blijft ontwikkelen op het gebied van meertaligheid.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat het onderwijs op meerdere manieren kan omgaan met meertaligheid: door het curriculum van lerarenopleidingen te herstructureren (onder meer aan de hand van bestaande/te ontwikkelen kennis op het gebied van meertaligheid), door bestaande aanpakken (translanguaging en code-switching) te implementeren, door leraren te stimuleren en de ruimte te geven om diverse aanpakken eigen te maken, door bewustzijn te creëren/vergroten en te blijven investeren in de professionalisering/coaching van leraren op het gebied van meertaligheid. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het omgaan met meertaligheid per groep kan verschillen. Wellicht hebben migrantenkinderen een andere aanpak nodig dan niet-migrantenkinderen. Toekomstig onderzoek kan zich hierop richten. Het is dus van belang om ook bewust te zijn van dat deze verschillen bestaan en bijvoorbeeld ook tijdens het professionaliseren van leraren dit gegeven te benoemen.

Sterke punten en beperkingen van deze scriptie

Deze scriptie heeft sterke punten en beperkingen. Enkele onderzoeken van deze scriptie hebben een relatief kleine steekproef vergeleken met de andere onderzoeken (zie bijlage 1). Het onderzoek van Slaughter en Cross (2021) heeft in vergelijking met de andere artikelen een kleine steekproef. Ook het onderzoek van Agirdag (2010) heeft een kleine steekproefomvang en er is enkel sprake van mannelijke participanten. Het onderzoek van Barros et al. (2021) heeft naast een kleine steekproefomvang enkel vrouwelijke participanten. Deze gelimiteerde (en minder gevarieerde) steekproefomvang kan een beperking zijn, aangezien de generaliseerbaarheid naar een bredere populatie mogelijk wordt beperkt (Cook et al., 2012). Een grotere en gevarieerdere steekproef zou meer betrouwbaarheid en

representativiteit kunnen bieden voor de conclusie. Desondanks heeft deze scriptie wel een overzicht en waardevolle inzichten geboden in de effecten van meertaligheid en hoe het onderwijs om kan gaan met meertaligheid. Ook onderzoeken met een kleine steekproefomvang kunnen waardevolle perspectieven bieden (Cook et al., 2012).

Tot slot is er breed gekeken naar meertaligheid in deze scriptie. Er is niet specifiek ingezoomd op bijvoorbeeld nieuwkomers. Enerzijds is dit een beperking, aangezien aparte groepen door elkaar worden besproken en er sprake kan zijn van inconsistentie in de bevindingen. Gekoppeld aan mijn onderzoeksvragen betekent dit dat de effecten en de manier waarop er om kan worden gegaan met meertaligheid mogelijk verschillen bij diverse groepen. Bij migrantenkinderen kunnen er mogelijk andere voor- en nadelen zijn dan bij niet-migrantenkinderen. Ook de manier waarop er dan omgegaan dient te worden, kan verschillen. Anderzijds biedt deze scriptie wel een breder en algemener beeld van wat de effecten zijn van meertaligheid en hoe het onderwijs moet inspelen op de meertaligheid.

Implicatie van bevindingen voor de praktijk

De bevindingen van dit onderzoek benadrukken het belang van meertaligheid binnen het funderend onderwijs. Voor de praktijk geven deze bevindingen aan dat er een herstructurering van het curriculum nodig is om meertaligheid een plek te geven binnen het onderwijs. Tevens ligt de nadruk van de bevindingen op het belang van professionalisering. Het is ook essentieel om rekening te houden met de status van diverse talen. Bijvoorbeeld, met talen die lager op de prestigeschaal liggen, zodat dit geen minderwaardigheidsgevoel bij leerlingen creëert (Bernaus et al., 2004). Leraren kunnen rekening houden door verschillende aanpakken te hanteren, afhankelijk van de groep leerlingen. Leraren kunnen met meer actuele kennis en vaardigheden (rekening houdend met de verschillende groepen) effectiever omgaan met de meertalige realiteit. Dit kan weer een positieve invloed hebben op het welbevinden en grotendeels ook op de academische prestaties.

Toekomstig onderzoek

De focus van de eerste hoofdonderzoeksvraag in deze scriptie richt zich voornamelijk op de voor- en nadelen van meertaligheid gerelateerd aan academische prestaties en welbevinden. In het kader van toekomstig onderzoek kan de focus ook komen te liggen op andere aspecten van meertaligheid. Een aspect om te onderzoeken is de attitude van leraren. Het kan lastig zijn om de meertalige repertoires te benutten, indien leraren sceptisch hierover zijn (Erling et al., 2021). Daarnaast kan de gelimiteerde bekendheid van meertalige

pedagogieën leiden tot een beperkt gebruik van activiteiten die de meertalige repertoires integreren (Erling et al., 2021). Dit leidt tot het limiteren van de potentie van meertaligheid binnen het onderwijs. Toekomstig onderzoek kan zich specifiek richten op de attitude van leraren ten aanzien van meertaligheid. De focus kan dan liggen op het verschil in attitude bij verschillende talen. Tevens kan toekomstig onderzoek zich richten op de effecten van diverse talen en de leerresultaten van de kinderen. De taalkeuze heeft namelijk een invloed op deze leerresultaten (Gillet et al., 2021). In hoeverre een bepaalde taal invloed heeft op de leerresultaten en zorgt voor een voordeel, kan nog worden onderzocht.

Een ander aspect gericht op de nadelen voor meertalige kinderen in het onderwijs betreft de ouderbetrokkenheid. Dit kan weer van invloed zijn op de academische prestaties (Piller et al., 2023). Uit het onderzoek van Piller et al. (2023) blijkt dat de onderzochte ouders in Australië die geen of onvoldoende Engels spreken al uitgesloten worden van het onderwijstraject van hun kinderen, voordat deze kinderen al starten op school. Dit komt mede door de eentalige en op Engels ingerichte websites, waardoor ouders lastiger hun kinderen kunnen ondersteunen in het onderwijsproces (Piller et al., 2023). Toekomstig onderzoek kan zich richten op relatie tussen ouderbetrokkenheid en academische prestaties in relatie tot meertaligheid.

Ook kan toekomstig onderzoek de focus leggen op de mate waarin motivatie en houding van kinderen een rol speelt voor de taalverwerving en hoe dit samenhangt met de leeftijd van de kinderen. Oudere kinderen (circa 16,5 jaar) houden bijvoorbeeld een positievere houding aan ten aanzien van taalverwerving vergeleken met jongere kinderen (Van Mensel en Galand, 2023). Volgens Van Mensel en Galand (2023) kan dit komen door de groeiende onafhankelijkheid van oudere kinderen.

Tot slot kan toekomstig onderzoek zich richten op de verschillende groepen die er zijn. Mogelijk zouden migrantenkinderen anders moeten worden ondersteund dan niet-migrantenkinderen. De voor- en nadelen kunnen zich wellicht op een andere manier uiten, afhankelijk van de groep. Het is dus van belang dat toekomstig onderzoek zich specifiek richt op de diverse groepen die er zijn en de verschillende aanpakken van leraren die mogelijk daarbij horen.

Conclusie

Meertaligheid kan een verrijkende rol spelen binnen het onderwijs, zowel voor de kinderen als de leraren. Alles overziend geven de bevindingen van deze scriptie aan dat meertaligheid vele voordelen (en enkele nadelen) met zich meedraagt en dat het essentieel is

dat het onderwijs om kan gaan met deze meertalige realiteit, door bijvoorbeeld te investeren in verdere professionalisering. Voor het succesvol integreren van meertaligheid in het onderwijs is het wel van belang om de voordelen van meertaligheid te benutten en de nadelen te beperken. Omarm en benut alle talen. Dit kan zeker bijdragen aan een inclusievere en effectievere onderwijsomgeving.

Referentielijst

- Agirdag, O. (2010). Exploring bilingualism in a monolingual school system: Insights from Turkish and native students from Belgian schools. *British Journal of Sociology of Education*, 31(3), 307–321.
- Agirdag, O. (2016). Etnische diversiteit in het onderwijs. In B. Eidhof, M. Van Houtte, & M. Vermeulen (editors), *Sociologen over onderwijs: Inzichten, praktijken en kritieken* (blz. 281- 307). Garant.
- Agirdag, O. (2019) Meertaligheid en meertalig onderwijs in de Lage Landen. Een paradoxaal gegeven. *Les: Tijdschrift voor Nt2 en taal in het onderwijs*. 209: 5-9.
- Attar, Z., Blom, E., & Le Pichon, E. (2022). Towards more multilingual practices in the mathematics assessment of young refugee students: Effects of testing language and validity of parental assessment. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(4), 1546–1561. <https://doi.org/10.1080/13670050.2020.1779648>
- Barros, S., Domke, L. M., Symons, C., & Ponzio, C. (2021). Challenging monolingual ways of looking at multilingualism: Insights for curriculum development in teacher preparation. *Journal of Language, Identity, and Education*, 20(4), 239–254.
- Bernaus, M., Masgoret, A.-M., Gardner, R. C., & Reyes, E. (2004). Motivation and attitudes towards learning languages in multicultural classrooms. *International Journal of Multilingualism*, 1(2), 75–89. <https://doi.org/10.1080/14790710408668180>
- Borgonovi, F., & Ferrara, A. (2020). Academic achievement and sense of belonging among non-native-speaking immigrant students: The role of linguistic distance. *Learning and Individual Differences*, 81. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2020.101911>
- Cook, B. G., Smith, G. J., & Tankersley, M. (2012). Evidence-based practices in education. *In American Psychological Association eBooks* (pp. 495–527). <https://doi.org/10.1037/13273-017>
- Dahm, R., & De Angelis, G. (2018). The role of mother tongue literacy in language learning and mathematical learning: Is there a multilingual benefit for both? *International Journal of Multilingualism*, 15(2), 194–213. <https://doi.org/10.1080/14790718.2017.1359275>
- Dreef, A., & Kroon, S. (2020). From policy to practice: The illusion of polishness in polish immigrant community language and culture education. *Journal of Multicultural Discourses*, 15(4), 370–390. <https://doi.org/10.1080/17447143.2020.1797054>
- Duarte, J., García-Jimenez, E., McMonagle, S., Hansen, A., Gross, B., Szelei, N., & Pinho,

- A. S. (2023). Research priorities in the field of multilingualism and language education: A cross-national examination. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 44(1), 50–64. <https://doi.org/10.1080/01434632.2020.1792475>
- Duarte, J., & Günther, M (2019). Meer meertaligheid in het basisonderwijs: Ja maar, hoe? Nieuwe inzichten door meertaligheidsprojecten. *MeerTaal*, 6(2), 14-17.
- Duarte, J., & Günther-Van der Meij, M. (2022). ‘Just accept each other, while the rest of the world doesn’t’ -teachers’ reflections on multilingual education. *Language and Education*, 36(5), 451–466.
- Erling, E. J., Foltz, A., & Wiener, M. (2021). Differences in English teachers’ beliefs and practices and inequity in Austrian English language education: Could plurilingual pedagogies help close the gap? *International Journal of Multilingualism*, 18(4), 570–585. <https://doi.org/10.1080/14790718.2021.1913170>
- Encyclo. (2024). *Taal - 19 definities - Encyclo*. <https://www.encyclo.nl/begrip/taal>
- Gaikhorst, L., Karssen, M., Zijlstra, H., Martens, E., & Duarte, J. (2023). De effecten van een meertalige interventie op zowel de sociaal-affectieve als cognitieve ontwikkeling van basisschoolleerlingen. *Pedagogische Studiën*, 100(3). <https://doi.org/10.59302/ps.v100i3.17634>
- Gallagher, F. (2020). Considered in context: EFL teachers’ views on the classroom as a bilingual space and codeswitching in shared-L1 and in multilingual contexts. *System*, 91. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102262>
- Gillet, S., Barbu, C., Poncelet, M. (2021). Early bilingual immersion school program and cognitive development in French-speaking children: Effect of the second language learned (English vs. Dutch) and exposition duration (2 vs. 5 years). *Plos One*, 16(10). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0258458>
- Gorter, D., & Cenoz, J. (2011). Multilingual education for European minority languages: The Basque Country and Friesland. *International Review of Education*, 57(5–6), 651–666. <https://doi.org/10.1007/s11159-011-9248-2>
- Grin, F., & Vaillancourt, F. (1997). The economics of multilingualism: Overview and analytical framework. *Annual Review of Applied Linguistics*, 17, 43–65.
- Grosjean, F. (1992). Another view of bilingualism. In R. Harris (Ed.), *Cognitive processing in bilinguals* (pp.51-62). Amsterdam: Elsevier.
- Hong, H., & Cai, Q. (2023). Evidence-based educational practices for working with refugee children. *Journal of Research in Childhood Education*, 37(3), 405–422.
- Husain, L., & Lam, V. (2023). Growing up bilingual: Language proficiency, social identities

- and competences of complementary school-attendees and non-attendees in the UK. *Language and Education*, 37(1), 54–70.
<https://doi.org/10.1080/09500782.2021.1983586>
- Iversen, J. Y. (2020). Pre-service teachers' translanguaging during field placement in multilingual, mainstream classrooms in Norway. *Language and Education*, 34(1), 51–65. <https://doi.org/10.1080/09500782.2019.1682599>
- Kirss, L., Säälik, Ü., Leijen, Ä., & Pedaste, M. (2021). School effectiveness in multilingual education: A review of success factors. *Education Sciences*, 11(5), 193–193.
<https://doi.org/10.3390/educsci11050193>
- Lewis, J. L., Ream, R. K., Bocian, K. M., Cardullo, R. A., Hammond, K. A., & Fast, L. A. (2012). Con carino: Teacher caring, math self-Efficacy, and math achievement among Hispanic English learners. *Teachers College Record*, 114(7).
- Liu, L. L., Benner, A. D., Lau, A. S., & Kim, S. Y. (2009). Mother-adolescent language proficiency and adolescent academic and emotional adjustment among Chinese American families. *Journal of Youth and Adolescence: A Multidisciplinary Research Publication*, 38(4), 572–586. <https://doi.org/10.1007/s10964-008-9358-8>
- López, M. G., & Tashakkori, A. (2004). Narrowing the gap: Effects of a two-way bilingual education program on the literacy development of at-risk primary students. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, 9(4), 325–336.
https://doi.org/10.1207/s15327671espr0904_1
- López, M. G., & Tashakkori, A. (2006). Differential outcomes of two bilingual education programs on English language learners. *Bilingual Research Journal*, 30(1), 123–145.
<https://doi.org/10.1080/15235882.2006.10162869>
- Makarova, I., Duarte, J., & Huilcán, M. I. (2023). Experts' views on the contribution of language awareness and translanguaging for minority language education. *Language Awareness*, 32(1), 74–93. <https://doi.org/10.1080/09658416.2021.1963976>
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (z.d.). Taalachtergrond leerlingen. Peil.Onderwijs | Inspectie van het Onderwijs. <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/peil-onderwijs/mondelinge-taalvaardigheid/thuistaal>
- Moodley, V. (2007). Codeswitching in the multilingual English first language classroom. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(6), 707–722. <https://doi.org/10.2167/beb403.0>
- Moraru, M. (2020). Toward a bourdieusian theory of multilingualism. *Critical Inquiry in*

- Language Studies*, 17(2), 79–100.
- Nortier, J. (2009). *Nederland meertalenland: Feiten, perspectieven en meningen over meertaligheid*. Amsterdam University Press.
- NPO Radio 1. (2022, juni 30). Meertalige opvoeding geeft kinderen geen taalachterstand: “Ze hebben op school een kleine voorsprong.” *NPO Radio 1*.
<https://www.nporadio1.nl/nieuws/binnenland/fb112b5f-832b-4954-9ee4-c21d2b9efdbf/meertalige-opvoeding-geeft-kinderen-geen-taalachterstand-ze-hebben-op-school-een-kleine-voorsprong>
- NRO. (2021, 3 november). *Welbevinden en sociaal-emotionele ontwikkeling*. Onderwijskennis. <https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/welbevinden-en-sociaal-emotionele-ontwikkeling>
- Piller, I. (2016). Monolingual ways of seeing multilingualism. *Journal of Multicultural Discourses*, 11(1), 25–33. <https://doi.org/10.1080/17447143.2015.1102921>
- Piller, I., Bruzon, A. S., & Torsh, H. (2023). Monolingual school websites as barriers to parent engagement. *Language and Education*, 37(3), 328–345.
<https://doi.org/10.1080/09500782.2021.2010744>
- Pulinx, R., Van Avermaet, P., & Agirdag, O. (2017). Silencing linguistic diversity: The extent, the determinants and consequences of the monolingual beliefs of Flemish teachers. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 20(5), 542–556.
- Schmeets, H., & Cornips, L. (2021, 16 juli). Talen en dialecten in Nederland. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2021/talen-en-dialecten-in-nederland?onpage=true#c-1--Inleiding>
- Sierens, S., & Van Avermaet, P. (2014). Language diversity in education: Evolving from multilingual education to functional multilingual learning. *Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies*, 204–222.
- Slaughter, Y., & Cross, R. (2021). Challenging the monolingual mindset: Understanding plurilingual pedagogies in English as an additional language (EAL) classrooms. *Language Teaching Research*, 25(1), 39–60.
<https://doi.org/10.1177/1362168820938819>
- Soares, C. T., Duarte, J., & Günther-Van der Meij, M. (2020). ‘Red is the colour of the heart’: Making young children’s multilingualism visible through language portraits. *Language and Education*, 35(1), 22–41.
- Turner, M., & Cross, R. (2016). Making space for multilingualism in Australian

- schooling. *Language and Education*, 30(4), 289–297.
- Universiteit Gent. (z.d.). *Wat zijn cognitieve stoornissen?* UZ Gent. <https://www.uzgent.be/patient/zoek-een-arts-of-dienst/neurologie/aandoeningen-en-behandelingen/geheugenproblemen/wat-zijn-cognitieve-stoornissen#:~:text=Cognitieve%20functies%20of%20vaardigheden%20zijn,te%20nemen%20en%20te%20verwerken>
- Universiteit Utrecht. (z.d.). *Een thuis vol taal*. <https://www.uu.nl/organisatie/verdieping/een-thuis-vol-taal>
- Van der Wildt, A., Van Avermaet, P., & Van Houtte, M. (2017a). Multilingual school population: Ensuring school belonging by tolerating multilingualism. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 20(7), 868–882.
- Van der Wildt, A., Van Avermaet, P., & Van Houtte, M. (2017b). Opening up towards Children's Languages: Enhancing teachers' tolerant practices towards multilingualism. *School Effectiveness and School Improvement*, 28(1), 136–152.
- Vanhove, J. (2013). The critical period hypothesis in second language acquisition: A statistical critique and a reanalysis. *Plos One*, 8(7), 69172. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0069172>
- Van Mensel, L., & Galand, B. (2023). Testing the predictive power of executive functions, motivation, and input on second language vocabulary acquisition: A prospective study. *European Journal of Psychology of Education*, 38(2), 475. <https://doi.org/10.1007/s10212-022-00597-x>
- Wei, L. (Ed.). (2020). *The bilingualism reader*. Routledge.

Bijlagen

Bijlage 1

Tabel 1: Overzicht van artikelen

Deelvraag 1 van hoofdvraag 1

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd en/of groep, geslacht)	Extra informatie
The role of mother tongue literacy in language learning and mathematical learning: Is there a multilingual benefit for both?	Cross-sectioneel	Jongens (n=281) Meisjes (n=326) M _{leeftijd} : 15 jaar	De participanten van dit onderzoek waren meertalig met kennis van de Franse taal als niet-moedertaal of als eerste taal.
Early bilingual immersion school program and cognitive development in French-speaking children: Effect of the second language learned (English vs. Dutch) and exposition duration (2 vs. 5 years).	Cross-sectioneel	<i>Grade 2</i> Jongens (n=72) Meisjes (n=69) Leeftijd: 7-8 jaar <i>Grade 5</i> Jongens (n=38) Meisjes (n=51) Leeftijd: 10-11 jaar	De participanten van dit onderzoek waren Franssprekende kinderen die werden ondergedompeld in een tweede taal. De ene groep kreeg Engels als een tweede taal, de andere groep kreeg Nederlands als tweede taal en de laatste groep kreeg geen extra taal.

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd en/of groep, geslacht)	Extra informatie
Growing up bilingual: Language proficiency, social identities and competences of complementary school-attendees and non-attendees in the UK.	Longitudinaal	Complementary schools Jongens (n=43) Meisjes (n=30) Leeftijd: 4 tot 9 jaar Basisscholen Jongens (n=42) Meisjes (n=38) Leeftijd: 4 tot 9 jaar	De participanten waren tweetalige kinderen in London. Het gaat om zowel kinderen met een migratieachtergrond als kinderen met een niet-migratieachtergrond.
Mother-adolescent language proficiency and adolescent academic and emotional adjustment among Chinese American families.	Kortlopend longitudinaal design	Families (n=444) namen deel aan dit onderzoek. Hiervan was 54% vrouw. De adolescenten hadden een gemiddelde leeftijd van 13 jaar.	De meeste participanten waren geboren in de Verenigde Staten, terwijl hun ouders vaak wel in het buitenland (China) zijn geboren.
Narrowing the gap: Effects of a two-way bilingual education program on the literacy development of at-risk primary students	<i>Quasi-experimenteel</i>	Jongens (n=36) Meisjes (n=30) Leeftijd: 5 tot 7 jaar	Het onderzoek vond plaatst in een Spaanssprekend schoolgebied. Een groep kreeg les in zowel de Spaanse als Engelse taal en een groep kreeg les in

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd en/of groep, geslacht)	Extra informatie
Testing the predictive power of executive functions, motivation, and input on second language vocabulary acquisition: A prospective study.	Longitudinaal	<p>Participanten primair onderwijs (n=369, 51,7% meisjes)</p> <p>Participanten voorgezet onderwijs (n=352, 53,4% meisjes)</p>	<p>enkel de Engelse taal (controlegroep).</p> <p>De participanten kwamen uit Franstalig België. De participanten leerden Nederlands of Engels als een tweede taal.</p>
Differential outcomes of two bilingual education programs on English language learners.	<i>Mixed method design</i>	<p>Jongens (n=163)</p> <p>Meisjes (n=181)</p> <p>Leeftijd: 10/11 jaar</p>	<p>De participanten hadden beheersten op verschillende niveaus de Engelse taal. De participanten kregen tweetalig onderwijs in de talen Spaans en Engels.</p>

Tabel 2: Overzicht van artikelen*Deelvraag 2 van hoofdvraag 1*

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd en/of groep, geslacht)	Extra informatie
Motivation and attitudes towards learning languages in multicultural classrooms.	Cross-sectioneel	Jongens (n=56) Meisjes (n=58) Leeftijd: 12 tot 16 jaar	De participanten van dit onderzoek waren grotendeels leerlingen met een migratieachtergrond. In dit onderzoek kwamen de talen Catalaans, Spaans en Engels aan bod.
Con carino: Teacher caring, math self-Efficacy, and math achievement among Hispanic English learners.	Longitudinaal	Het gaat om kinderen in het basisonderwijs. Totaal aantal kinderen (n=1456), waarvan 53,30% meisjes.	De participanten bestonden uit zowel kinderen die vloeiend Engels spraken als kinderen die Spaans spraken en daarnaast bezig waren met het leren van de Engelse taal.
Academic achievement and sense of belonging among non-native-speaking immigrant students: The role	Cross-sectioneel (secundaire data-analyse)	De gegevens zijn afkomstig van leerlingen die eerder hebben deelgenomen aan PISA (<i>Programme for International Student Assessment</i>) in de jaren 2003, 2006, 2009, 2012	De participanten waren leerlingen met een migratieachtergrond. Deze leerlingen spraken thuis een andere taal dan de taal waarin de PISA-

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd en/of groep, geslacht)	Extra informatie
of linguistic distance.		en 2015. Deze leerlingen waren tussen de 15 jaar en 3 maanden en 16 jaar en 3 maanden oud. In totaal deden er 33054 leerlingen mee.	beoordeling werd afgelegd.

Tabel 3: Overzicht van artikelen*Hoofdvraag 2*

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd/groep en/of geslacht)	Extra informatie
Exploring bilingualism in a monolingual school system: insights from Turkish and native students from Belgian schools.	Cross-sectioneel	Alleen jongens (n=19) Leeftijd: 14 tot 17 jaar	De participanten bestonden uit Turkse tweetalige leerlingen en Vlaamse eentalige leerlingen. De Turkse tweetalige leerlingen spraken zowel Turks als Nederlands. De Vlaamse eentalige leerlingen spraken enkel Nederlands.
Challenging monolingual ways of looking at multilingualism: Insights for curriculum development in teacher preparation.	Instrumenteel <i>multiple-case</i> benadering	Alleen vrouwen (n=4) Deze vrouwen (rond de 20 jaar) waren aanstaande leraren in het funderend onderwijs.	De participanten waren blanke, Engels-dominante vrouwen.
‘Just accept each other, while the rest of the world doesn’t’ -teachers’ reflections on multilingual education.	Mixed method design	Een mix van mannen en vrouwen (n=44), verder niet gespecificeerd wat betreft geslacht.	De participanten gaven les op basisscholen in Friesland. Friesland kenmerkt zich door de tweetaligheid, waarbij

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd/groep en/of geslacht)	Extra informatie
Considered in context: EFL teachers' views on the classroom as a bilingual space and codeswitching in shared-L1 and in multilingual contexts.	Cross-sectioneel	Leraren (n=24) die lesgeven op meertalige scholen. Geslacht is niet gespecificeerd.	er zowel Fries als Nederlands wordt gesproken. De participanten hebben Engels gegeven in een meertalige omgeving waarin leerlingen geen gezamenlijke eerste taal delen en in een omgeving waar leerlingen wel een gemeenschappelijke eerste taal delen (andere talen dan Engels).
Evidence-based educational practices for working with refugee children.	<i>Asset-based participatory action research</i> (PAR) met etnografische methodologie	Vluchtelingenkinderen (n=85), waarvan het geslacht niet is gespecificeerd. Het gaat om kinderen van de kleuterklas tot en met groep 5 in de Verenigde Staten (in dit geval vertaald naar het Nederlandse onderwijssysteem waren de kinderen tussen de 5	De vluchtelingenkinderen hadden een verschillende beheersing van de Engelse taal. Deze participanten hadden diverse taalkundige achtergronden.

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd/groep en/of geslacht)	Extra informatie
		<p>en 11 jaar). Daarnaast deden er vrijwilligers (n=40) van middelbare scholen mee en stafleden (n=2). Tot slot namen er aanstaande leraren (n=18) deel aan het onderzoek.</p>	
<p>Pre-service teachers' translanguaging during field placement in multilingual, mainstream classrooms in Norway.</p>	<p>Cross-sectioneel</p>	<p>Vrouwen (n=17) Mannen (n=7) De participanten (rond de 20 jaar) waren aanstaande leraren die bezig waren met de lerarenopleiding.</p>	<p>De participanten hebben tijdens hun opvoeding de Noorse taal meegekregen. De scholen waarin deze participanten les gaven waren scholen met een diverse linguïstische populatie.</p>
<p>Opening up towards Children's Languages: Enhancing teachers' tolerant practices towards multilingualism.</p>	<p>Longitudinaal</p>	<p>Leraren (n=528, waarvan 86% man) die uiteindelijk meededen aan het onderzoek. Deze leraren gaven les op basisscholen.</p>	<p>De participanten werkten op scholen in Vlaanderen.</p>
<p>Challenging the monolingual</p>	<p>Mixed method design</p>	<p>Leraren (n=7) namen deel aan het gehele</p>	<p>De participanten van dit onderzoek werken</p>

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd/groep en/of geslacht)	Extra informatie
mindset: Understanding plurilingual pedagogies in English as an additional language (EAL) classrooms.		onderzoek, waarvan het artikel de casussen van drie leraren uitwerkt. Deze leraren gaven les aan kinderen/leerlingen tussen de 8 en 16 jaar.	met vluchtelingen- en migrantenkinderen op een Engelse school.
'Red is the colour of the heart': Making young children's multilingualism visible through language portraits.	Mixed method design	Participanten (n=555), waarvan 50,3% meisjes. Leeftijd: tussen de 6 en 13 jaar.	De participanten kwamen uit diverse basisscholen, namelijk drietalige basisscholen (Nederlands, Engels en Fries), vluchtelingen- /nieuwkomersscholen, basisscholen met veel migrantenkinderen en basisscholen met veel Nederlandstalige kinderen.
Multilingual school population: Ensuring school belonging by tolerating multilingualism.	Cross-sectioneel	Basisschoolkinderen (n=1761, waarvan ongeveer evenveel meisjes als jongens) rond 9/10 jaar oud. Leraren (n=1255) van diverse basisscholen.	De basisschoolkinderen zaten in de vierde klas in Vlaanderen. De leraren waren werkzaam op de

Titel artikel	Onderzoeksdesign	Populatiekenmerken (leeftijd/groep en/of geslacht)	Extra informatie
			Vlaamse basisscholen.

Bijlage 2

Afbeelding 1

Plagiaatverklaring scriptie

BIJLAGE 4. PLAGIAATVERKLARING

Met ondertekening van deze overeenkomst verklaar ik Bahar Kaplan student Pedagogische Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, dat ik bij het schrijven van mijn scriptie over het onderwerp meertaligheid geen plagiaat heb gepleegd en dat de scriptie het resultaat is van mijn eigen werk en verwoord is in mijn eigen woorden, behoudens citaten. Daar waar mijn scriptie gebaseerd is op informatie dan wel ideeën van een ander zal ik die ander recht doen door naar diens geraadpleegde werk te verwijzen. Tevens verklaar ik dat ik te allen tijde verantwoordelijk blijf voor het bovenstaande.*

Datum, plaats: 19-06-2024, Schiedam

Handtekening:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B.K.' or similar initials.